

Ommetje Hedikhuizen

Een beschreven rondwandeling van circa 9,5 km.
(Wandelknooppunten op de route worden tussen haakjes vermeld.)
De wandeling duurt ongeveer 3 uur. Startpunt en eindpunt is café De Ploeg,
Heusdensestraat 2 in Herpt. Tegenover het café ligt een parkeerplaats.
Het startpunt is ook bereikbaar met openbaar vervoer.

De **groen** gedrukte woorden in de tekst vormen op
<http://www.anvoostelijkelangstraat.nl/ommetjes/ommetje-hedikhuizen> een link naar meer informatie.

De **paars** gedrukte woorden zijn op diezelfde site een link naar meer historische achtergronden.

U kunt de routebeschrijving daar ook uitprinten met of zonder foto's.
De pagina's met meer informatie kunt u ook apart afdrukken.

U kunt de route ook via GPS lopen. Download de coördinaten via
http://www.anvoostelijkelangstraat.nl/images/stories/hedikhuizen/ommetje_hedikhuizen_gps.zip.

Ommetje Hedikhuizen wordt mogelijk gemaakt door de openstelling van enkele percelen weiland van melkveehouder Raas Luijben en varkenshouder Joost van Alphen. Stika (Stimulingskader Groen Blauwe diensten) verleende subsidie voor het plaatsen van borden, hekken en het bijhouden van de wandelstroken in de weilanden. Dankzij de samenwerking tussen de Agrarische Natuur Vereniging Oostelijke Langstraat (ANV) en de Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden (NMVH) kon de wandeling tot stand komen.

Hermien van Toorenborg, initiatiefneemster van het ommetje Herpt-Oudheusden, zette de route uit en Cees van der Meijden, historicus en natuurkenner, zorgde voor een groot deel van de informatie. De foto's werden gemaakt door fotografe Dit Maliepaard en de eindredactie was in handen van Annelies van der Sanden.

Routebeschrijving

Honden zijn niet toegestaan op het terrein van de boeren.
De wandeling is niet geschikt voor rolstoelen, rollators en kinderwagens.
Stevig, waterdicht schoeisel wordt aangeraden.

Met de rug naar het café (knp. 82) loopt u LA de Groenstraat in.

U ziet het Oude Maasje dat hier tussen café De Ploeg en de Oude **Boterfabriek St. Isidorus** door stroomt. De fabriek die in 1908 in gebruik werd genomen, wordt nu particulier bewoond. Coöperatieve Stoomzuivelfabriek St. Isidorus (1908-1961) was net als talloze andere coöperatieve zuivelondernemingen de bakermat van de nu wereldwijd opererende zuivelonderneming Friesland Campina. Het Oude Maasje was vroeger de **grens tussen Herpt en Hedikhuizen**. **Luttelherpt** hoorde bij de parochie Hedikhuizen.

Foto 003

U neemt de eerste weg LA en loopt de Luttelherptseweg in.

In 1944 zijn hier een aantal huizen afgebrand. De boerderijen zijn van de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog en hebben een gevelsteentje met een leeuwtje (zie ook steen in gevel Groenstraat nr. 5). Er zijn geen actieve boerenbedrijven meer aan de Luttelherptse weg. U passeert aan de linkerzijde een mooie bomenrij, bestaande uit walnoten, hoogstam fruit en essen.

Foto 005

Vlak vóór de timmerfabriek Tiko, tussen twee boerderijen (huisnr. 2 en 4), slaat u RA en gaat door het klaphek het grasland in.

U bent nu te gast bij het melkveebedrijf van de familie Luijben. Na het passeren van het toegangshek loopt u over hun eigendom. Gedraag u als een goede gast en neem de volgende regels in acht.

*Alleen toegankelijk tussen zonsopkomst en zonsondergang.
Betreden op eigen risico.
Geen toegang met honden en paarden.
(Koeien worden ziek van hondenpoep door de Neospora parasiet.)
Laat geen afval achter.
Laat gewassen en dieren met rust.
De hekken na openen ook weer goed sluiten!
Het pad is gesloten op 1 januari.
Als er kans bestaat op het uitbreken van planten- en/of dierziekten heeft de grondgebruiker het recht het pad tijdelijk af te sluiten*

U loopt langs de rand van het weiland, linksom langs de tuin van de buren. Blijf de gemaaide grasbaan volgen tot aan het Oude Maasje.

De grond, waarop u nu loopt is lichte rivierkleigrond, ook wel zavelgrond genoemd, in deze grond bevinden zich verhoudingsgewijze weinig **kleideeltjes**. Hier ziet u aan de oever van het **Oude Maasje** een paar elzen staan en een grote populier met uilenkast.

Bij de oever van het Oude Maasje aangekomen volgt u de grasbaan op de oever van het Oude Maasje tot aan een haakse bocht met een sloot. U blijft langs de sloot lopen tot aan hoek Groenstraat /Lambertusstraat.

Foto 008

Als u naar links kijkt, ziet u aan de overkant van het Oude Maasje de boerderij van de familie Buijs, die vermeld staat op de monumentenlijst. Dit is het oudste huis van Herpt met bakhuis, helaas met achterstallig onderhoud. Langs de oever van het Maasje treffen we **meer klei** aan met 30% slibgehalte. Ook omdat hier bagger ligt uit het Maasje. We treffen schelpjes aan tussen de klei. De sloot waarlangs we lopen, is mooi helder en er valt van alles aan waterleven te bewonderen. In de zomer staat er maïs rechts van het pad.

U gaat op de Groenstraat RA en steekt na ongeveer 50 m over. U passeert het toegangshek voor het vervolg van de route over de weilanden van de familie Luijben. U loopt aan de linkerkant van het weiland over de gemaaide grasbaan langs de sloot.

Het land ligt hier lager en is vaster qua structuur. In de sloot ziet u een steeds hogere laag water staan. Het land ligt hier duidelijk lager. Verder treedt hier **kwelwater** naar buiten. Dat is te zien aan een film die op het water drijft. De roestkleur is een gevolg van oxidatie. In deze sloot groeit, afhankelijk van het seizoen, veel sterrenkroos.

U komt bij een brede sloot, die steekt u over via de dam en u vervolgt uw route aan de rechterkant van het weiland over de gemaaide grasbaan. U loopt langs een smal greppeltje tot aan de Zeggelaarseweg. Denk aan het sluiten van het hek achter u!

Ook in deze brede sloot staan veel waterplanten waaronder kikkerbeet. Het is wel de bedoeling dat u op de gemaaide grasstrook blijft lopen en niet in de rest van het weiland; platgetrapt gras kan niet goed gemaaid worden. De grond bevat hier meer klei, bij droogte ontstaan eerder scheuren. Het bedrijf van de **familie Luijben** is een melkveebedrijf met 70 melkkoeien en 55 stuks jongvee. Het bedrijf teelt zijn eigen ruwvoer voor het vee en verwerkt alle geproduceerde mest op het eigen bedrijf.

Foto 018

Bij de Zeggelaarseweg steekt u over naar het bosje. Loop dwars door het bosje en steek het slootje over. Ga verder over het weiland, de gemaaide grasstrook volgend langs een brede strook ingezaaide veldbloemen.

Foto 013

Het woord zeggelaar verwijst naar een moerassig gebied met biezen. In **het bosje** staan populieren en enkele zeer fraaie, oude knotwilgen. Na het bosje komt u op het bedrijf van de familie van Alphen, een **biologische varkenshouderij**.

Blijf langs de sloot lopen tot aan de Zeggelaarse wetering. Hier slaat u LA en blijft langs de oever lopen tot aan de Groenstraat.

Op dit land langs de Groenstraat heeft vroeger een fort gestaan om bij de **Spaanse Brug** (kruising Groenstraat met pad langs Haarsteegse Wiel) de toegang tot de vestingstad Heusden te verdedigen.

Bij de Groenstraat steekt u over en vervolgt u uw weg langs de Haarsteegse Wiel (knp. 66 → 64)

Let op de hoge meidoornstruiken doorvlochten met hop aan de linkerkant van het pad. Aan de rechterkant, nog net voor de wiel is een origineel stukje slagenlandschap te zien. Zeer smalle stroken land, gescheiden door sloten met elzenstruiken erlangs. Dit type landschap is nog steeds overal waar te nemen, maar de smalle stroken zijn nu verbonden tot grotere gehelen.

Foto 019

De Haarsteegse Wiel is de grootste van ruim dertig wielen in de gemeente Heusden. Ontstaan door dijkdoorbraken in de Hoge Maasdijk.

Foto 023

Als het zandpad omhoog gaat, bent u aangekomen op de Hoge Maasdijk. Ga LA (knp. 64 → 65).

De Hoge Maasdijk is aangelegd in 1272. Het Maaswater dat vroeger bij overstromingen in het onbedijkt gebied tussen Vlijmen en 's-Hertogenbosch terecht kwam, kon hierlangs worden teruggeleid naar de rivierbedding. Rechts, in de verte, zien we de **Gelderse Waarden**, een met riet omzoomde oude meander van de Oude Maas die in 1474 werd afgesneden van de hoofdstroom en die nu de Hedikhuizensche Maas genoemd wordt.

Foto 025

De dijk wordt aan de linkerkant omzoomd door populieren. Verderop ziet u het **fort Hedikhuizen**, ofwel 'Het werk achter den Hogen Maasdijk' liggen en rechts van de dijk de **inundatiesluis**. U kunt hier het trapje af om de drie kokers met schuifsluizen te bekijken. De inundatiesluis werd gebouwd om het binnendijkse gebied onder water te kunnen zetten. Zo kon men het gebied rondom de vestingstad Heusden, behorend tot de **Zuiderwaterlinie**, verdedigen tegen aanvallen vanuit het Zuiden.

Foto 027

Na het fort steekt u, op de kruising met de Rietveldenweg en de **De Omloop**, over en blijft u de Hoge Maasdijk volgen tot aan de Kerkstraat. Hier slaat u LA (knp. 65 → 61).

Foto 035

U loopt langs het oude **kerkje van Hedikhuizen**. Het was ooit de kerk van de **heerlijkheid Hedikhuizen**, nu een particuliere woning en 'Galerie Inipi' met Indiaanse kunst. Dit gedeelte van Hedikhuizen is het oudst. De afslag via de **Kerkstraat** was destijds de uitbreiding van Hedikhuizen. In het centrum aangekomen ziet u aan de linkerkant de nieuwe **Lambertuskerk**, een voorbeeld van de **Bossche School**. De kerk is niet meer in gebruik. Net voorbij de kruising staat het huis van de bovenmeester met de school er achter.

U kunt op deze kruising even RA de Lambertusstraat in lopen tot aan de knip in de dijk. Even verder, begin Bokhovenseweg ziet u links en rechts hoge populieren staan. Hierin nestelen regelmatig roekenkolonies. Loop daarna terug naar de kruising.

Tere ere van het honderdjarig bestaan van Hedikhuizen (997 – 1997) maakte de kunstenaar **Bert Poullisse** het bakstenen beeld genaamd: Weerbaar en weerbarstig.

Op de kruising met het **Heilig Hartbeeld** loopt u RA verder door de Oude Schoolstraat.

-----verkorte route terug naar startpunt -----

U kunt echter ook kiezen voor de verkorte route. In dat geval loopt, terugkomend van de knip in de dijk, op deze kruising verder

rechtdoor in de Lambertusstraat. Aangekomen op de Groenstraat slaat u RA en na 1,0 km bereikt u het eindpunt bij café De Ploeg. U wandelt natuurlijk rustiger wanneer u de weg door de weilanden terugneemt, zoals u heen gelopen heeft. U loopt dan in totaal 8,0 km.

-----einde verkorte route-----

Lopend in de Oude Schoolstraat ziet u enkele oude boerderijen en aan de linkerzijde heeft u een doorkijkje tussen de fraaie knotwilgen en knotpopulieren door.

Na de Oude Schoolstraat gaat u rechtdoor (laat de Ophovenseweg links liggen). U maakt een klim om boven op de dijk te komen. Houd hier LA aan (knp. 62 → 55).

Foto 044

Van hieruit heeft u een prachtig uitzicht over het polderlandschap en de **Bergsche Maas**. Kijk ook eens op de borden met informatie. U begrijpt dan nog beter, dat hier het water vroeger langs de dijk stroomde. Verderop, richting Heusden, is een veerpont waarmee u zich zou kunnen laten overzetten naar Bern. Vroeger lag hier de **Abdij van Berne**, nu alleen nog enkele restanten. Het klooster had veel, sterk **verspreide bezittingen**.

U slaat nu LA en loopt de dijk af via de Bernsestraat. Negeer de Hoefstraat (81). Aan het einde komt u weer op de rotonde waaraan café De Ploeg ligt (knp. 55 → 82).

Langs de Bernsestraat liggen enkele mooie bedrijven waaronder de Shire Stable 'Robinhood', waar dit edele paardenras wordt gefokt. Kijk eens naar het huis op nummer 9 dat gebouwd is volgens de Berlage school. Let op het familiewapen en de fraaie glas in lood raampjes.

Foto 045

Terug bij café De Ploeg kunt u overwegen het ommetje Herpt, dat hier ook haar startpunt heeft, te gaan lopen via de knooppunten 82-40-83-85-86-80-40-82, een wandeling van 5,5 km. Van dit ommetje is een routeboekje verschenen dat een beschrijving geeft van de route en cultuur historische informatie over de omgeving. Het ommetje volgt de loop van het Oude Maasje die hier en daar nog zichtbaar is in het landschap. Ook Herpt en Oudheusden zijn, net als Hedikhuizen, ontstaan op de oude stroomrug gronden van het Oude Maasje. Het routeboekje van dit ommetje is te koop voor € 2,00 bij het Heusdens Buro voor Toerisme aan de Pelsestraat 17 in Heusden Vesting.